

Kadernota 2024

Versie: Vastgesteld door Raad

20 Juli 2023

Aanbiedingsbrief

Voor u ligt de Kadernota 2024. Een richtinggevend document waarin u bepaalt en bijstuurt welke politieke doelen u komend jaar wil realiseren. Hierbij nemen wij ons coalitieakkoord "Diemen met elkaar en voor elkaar" als uitgangspunt. Daarnaast hebben we meegewogen welke nieuwe externe en interne ontwikkelingen van invloed zijn en houden we rekening met de autonome ontwikkelingen. Daarnaast geeft de kadernota uiteraard kaders voor het opstellen van de begroting en schetsen we de financiële gevolgen en risico's.

Financieel gezond blijven is een belangrijke randvoorwaarde. We hebben onze financiële huishouding goed op orde en een gezond financieel weerstandsvermogen en dat willen we graag zo houden. Bij het opstellen van de Kadernota hebben we daarom terughoudendheid betracht. Dit heeft te maken met de veranderde financiële positie van alle gemeenten, dus ook van de gemeente Diemen. U leest daar mee over in de volgende paragraaf.

Rekeninghoudend met de financiële tegenwind en de interne en externe (autonome) ontwikkelingen, hebben wij de volgende thema's richtinggevend laten zijn bij onze afweging van nieuwe voorstellen in deze kadernota.

- *Diemen met elkaar en voor elkaar*

We hebben begin 2022 in het ambitiesdocument 'Voor en met Diemen' hoge ambities uitgesproken op het gebied van participatie, communicatie en dienstverlening. Daarna hebben we deze ambities overgenomen in het coalitieakkoord. Via de programmatische aanpak 'Voor en met Diemen' zijn we volop in beweging om deze ambities waar te maken.

- *Kansengelijkheid en bestaanszekerheid*

We blijven invulling geven aan de steunimpuls zoals besloten. Ook aanpak van energiearmoede krijgt prioriteit met inzet van twee specifieke doeluitkeringen (valt onder programma duurzaamheid).

- *Ontheemden, asielzoekers en statushouders*

We borgen de werkzaamheden rond opvang en zorg voor ontheemden, asielzoekers en statushouders structureel binnen de gemeentelijke organisatie en zorgen ervoor dat we gereed zijn om een eventuele taakstelling (al dan niet regionaal) op te vangen.

- *Duurzaamheid en klimaat*

Dankzij budget vanuit de Regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) kunnen we meer doen voor uitvoering van het duurzaamheidsprogramma.

- *Wonen, ruimte en voorzieningen*

We moeten rekening houden met de financiële effecten van de vertraging wat betreft de woningbouw. We willen afspraken met corporaties en ontwikkelende partijen maken om vertragingen te beperken. Tegelijkertijd zetten wij, met extra capaciteit, in op het uitvoeren en borgen van beleid zodat de woningen die beschikbaar komen daadwerkelijk geschikt zijn voor de beoogde doelgroep en daar ook terecht komen.

- *Veiligheid en ondermijning*

De afgelopen jaren heeft de gemeente veel werk gemaakt van veiligheid en de strijd tegen ondermijning. De cijfers bewegen grotendeels de goede kant op, maar juist omdat veiligheid voor veel inwoners een zwaarwegend onderwerp is, is blijvende aandacht nodig.

- *Jeugd en jongeren*

De hervormingsagenda van de jeugdzorg is al jarenlang een ontwikkeling die veel verandering met zich meebrengt en voorlopig nog niet is afgerond. We blijven de specialistische zorg bieden die nodig is. We sluiten daarnaast aan bij de leefwereld en problematiek van onze jongeren door te investeren in jongerenwerk en een brede aanpak schuldenproblematiek voor jongeren.

- *Bedrijfsvoering op orde*

Voor goede advisering en dienstverlening moet de bedrijfsvoering op orde zijn. Voor Diemen betekent dit dat we investeren in Duo+. We willen meegaan met nieuwe ontwikkelingen zoals datagericht sturen maar ook dat Duo+ de dienstverlening op peil kan houden voor de groeiende DUO-organisaties.

Tot slot

Door het krimpende financiële kader moeten we met elkaar de komende tijd nadrukkelijker sturen op het maken van beleidskeuzes in bestaand beleid en bij nieuwe ontwikkelingen en voorzieningen. Uw besluit op de kadernota helpt daarbij.

Namens het college,

J.D.W. Klaasse,

Wethouder Financiën

Waar staan we op financieel gebied?

Met de kadernota geeft het college inzicht in de verdere realisatie van het coalitieakkoord 2022-2026 'Diemen met elkaar en voor elkaar'. Naast de ambities uit het coalitieakkoord komen er ontwikkelingen vanuit het Rijk en de samenleving op ons af waar wij als lokale overheid een grote rol in hebben. Alle voorgenomen ontwikkelingen leiden uiteindelijk tot een geactualiseerd meerjarenperspectief.

Per programma geven we op hoofdlijnen inzicht in de ambities en ontwikkelingen. We maken bij de ontwikkelingen onderscheid tussen autonome en nieuwe ontwikkelingen. Autonome ontwikkelingen zijn onontkoombaar, te denken valt dan aan ontwikkelingen als gevolg van de groei van Diemen, gewijzigde wetgeving of de gevolgen van de inflatie (loon- en prijsindexering, energiekosten).

Daarnaast moeten we omgaan met een veranderende financiële positie. Het is voor de langere termijn onzeker welke financiële middelen we hebben om aan alle ambities en ontwikkelingen invulling te geven.

Veranderende financiële positie

De financiële huishouding van de gemeente Diemen is goed op orde. De jaarrekening 2022 liet een overschot van € 8 miljoen zien. Een groot deel hiervan betreft werkzaamheden die we in 2023 nog gaan oppakken en het restant is in de Algemene Reserve gestort. Onze reservepositie is daardoor solide en geeft ons enig comfort voor mindere tijden.

In de Programmabegroting 2023 is terug te lezen dat we voor de jaren 2024 en 2025 nog financiële overschotten verwachten. Vanaf 2026 wijzigt het perspectief drastisch. Het is voor het Rijk lastig structurele zekerheid te geven. Tot op heden moeten we het met korttijdelijke toezeggingen doen. We ontvangen steeds vaker specifieke uitkeringen (SPUK). Hoewel het bij deze uitkeringen om veel geld gaat heeft het Rijk er ook een (specifiek) doel aan gekoppeld. Dergelijke gelden zijn dus voor de gemeenten niet vrij inzetbaar.

De economie staat onder druk, de inflatie is hoog en de rente stijgt. Ook de woningbouwmarkt is behoorlijk stil gevallen. Dit heeft een nadelig effect op de financiële huishouding van Diemen. Het aantrekken of herfinancieren van leningen is door de hogere rente een stuk duurder geworden.

Het tempo waarin nieuwe woningbouwlocaties opgeleverd worden, is gestagneerd. Het totaal aantal woningen dat we gaan bouwen is gelijk gebleven maar het zal langer duren voordat alle woningen gerealiseerd zijn. Dit leidt ertoe dat we gemiddeld per jaar minder woningen bouwen dan dat we voorheen verwachtten. Op de korte termijn resulteert dat in een negatief effect op de uitkering die we van het Rijk ontvangen (minder woningen, minder inwoners).

Conclusie is dat de financiële omstandigheden ingrijpend zijn veranderd. We moeten rekening houden met een structureel lagere Rijksvergoeding. Dat heeft vooral invloed op onze toekomstige ambities.

In eerste instantie doen we een poging om realistischer te begroten. Ambities moeten niet alleen financieel haalbaar zijn maar ook uitvoerbaar. Dat is gezien de huidige druk op de ambtelijke capaciteit (arbeidsmarkt) een flinke uitdaging.

Daarnaast onderzoeken we welke maatregelen mogelijk zijn om te komen tot een structureel sluitend meerjarenperspectief.